

1 de juliol del 1994. Després de quatre dècades d'exili, Iàsser Arafat arribava a Gaza i era aclamat per la gent com el pare i l'heroi de la pàtria. No tots els palestins, no obstant això, veien en el fet un signe de progrés cap a la pau i la independència. Els dubtes, reserves i crítiques sobre l'acord de pau eren patents en un ampli sector que encapçalen islamistes i partits a l'esquerra de l'Organització per l'Alliberament de Palestina (OAP).

Abu Ammar, com els palestins anomenen afectuosament Arafat, en duria les butxaques plenes, d'aquella tan promesa i encara esperada ajuda internacional que hauria de fonamentar una autonomia incipient encara en bolquers.

Avui, després de més d'un any de la signatura del tractat, els progressos assolits no aconsegueixen eclipsar el sentiment de frustració de Palestina. Per damunt Gaza i Jericó plana encara l'ombra de la dominació israeliana, ara de manera més subtil que el trencament d'ossos, és

Iàsser Arafat es dirigeix a la multitud en el camp de Jabalya, allà on va començar la 'intifada'. El dirigent de l'OAP és omnipresent en el seu territori autònom, on els simpatitzants de Fatah, com aquests joves de Jericó que apareixen darrere el filferro, mostren el seu retrat i la bandera palestina com a màxim símbol del canvi operat. Tanmateix no tot és nou. Cada dia per a eixir de Gaza s'organitzen llargues cues per superar els controls de l'exèrcit israelià, com aquesta que mostra la fotografia en el pas d'Erez. Uns divuit mil palestins travessen per ací cada dia a la recerca de feina a Israel.

Israel i Palestina

Retrat d'un temps difícil

a dir, mitjançant l'economia. Totes dues zones depenen completament d'Israel. La principal font d'ingressos s'obté mitjançant els treballadors que diàriament travessen la frontera per a treballar dins del territori jueu. Israel, per la seua banda, per unes raons o per unes altres, sempre troba pretext per limitar cada dia més el nombre de permisos de treball. Dels 40.000 treballadors que fa any i mig travessaven la frontera des de Gaza, a penes 18.000 ho fan encara avui. Diàriament s'amunteguen al pas d'Erez centenars de treballadors en l'atur amb l'intenció d'"esquitllar-se" a Israel per poder obtenir algun contracte o treball temporal. En substitució de la mà d'obra palestina, treballadors tailandesos i de l'Europa de l'Est són "importats" per les autoritats israelianes.

Hamad Manar viu a Jericó. Té 43 anys i treballa en un platanar de la seua propietat que es troba fora de la demarcació autonòmica. Això fa que haja de pagar impostos a Israel. Els seus

problemes sorgeixen de la manca de possibilitats per comercialitzar els seus productes en competència amb els israelians i en el regatge dels seus conreus: "No ens està permès -als palestins- obtenir aigua de les capes més profundes del subsòl, i la que obtenim perforant pous a la profunditat permesa té molta sal." Manar creu que la solució ha de venir de mans dels sindicats i cooperatives palestines, "però encara són molt joves i estan mal organitzats", afegeix.

Els projectes d'Arafat de convertir Palestina en un Singapur de l'Orient Mitjà ensopeguen amb la realitat crua d'un poble amb una taxa d'atur molt gran i amb greus problemes d'habitatge, sanitat i escolarització. Per als habitants de Gaza la retirada de les forces de seguretat israelianes suposa viure en llibertat, però clamen

Els jueus ortodoxos es fan de notar a Jerusalem. No és només pel seu, evident, aspecte. Sinó pel seu proselitisme. De tant en tant caminen en grups vigilants per la part àrab i cristiana de la ciutat vella -entrant per la porta de Damasc, com en la foto- per deixar palesa la seua voluntat de regir sobre tot Jerusalem. Fins i tot, protegits per l'exèrcit, s'atreveixen a manifestar-se pel barri musulmà amb la bandera de l'estel de David.

PABLO SAN JUAN

al cel en busca de treball i d'aquells diners que ajuden la rehabilitació econòmica. Mahmud Al Zahar, un líder polític d'Hamas a Gaza critica la política d'Arafat en una entrevista concedida a aquest periodista i proposa mesures de contenció i canvi de moneda: "Cal construir cases petites per al poble i eliminar l'especulació -un metre quadrat al centre de Gaza costa 15.000 dòlars (vora 1.880.000 pessetes)-, cal promoure l'ús de la bicicleta, la gasolina és cara i això és molt petit. No podem mantenir el nivell econòmic i els preus d'Israel, amb qui hauríem de tallar el mercat per a dirigir-lo cap a Egipte, Jordània i Síria, alhora que equiparem amb ells la nostra moneda. L'exèrcit d'Arafat s'endú tot el pressupost, no podem mantenir-lo".

La violència que no cessa. La pau ha estat ben rebuda a Gaza i Jericó, mentre que als territoris de la Cisjordània ocupada la *intifada* continua. A Nablus, Ramallah, Tulkarm, Bètleem i especialment a Hebron, escenaris de la matança de més de 50 palestins a mans d'un colon jueu, la violència forma part de la vida quotidiana. Gasos, bales, pedres, detencions i execucions arbitràries al mig del carrer s'avancen i donen resposta a fets de la mateixa naturalesa.

Possiblement, els nens i joves palestins si-guen el poble més capacitats del món en el llançament de pedres. Alhora les conseqüències són nefastes: centenars de menors d'edat

PABLO SAN JUAN

paguen amb la presó la seua gosadia i són sotmesos a tortures i maltractaments. Les condicions són deplorables. Familiars d'aquests menors es manifesten totes les setmanes a Jerusalem, amb els retrats dels seus fills o germans. Malalties, reclusió amb traficants de drogues i penes que oscil·len entre any i any i mig per a menors de setze anys són els fets denunciats. Les seqüeles que tota aquesta violència produeix en els afectats són enormes. Deseñes de programes d'assistència internacional estan dirigits a menors amb problemes psicològics i d'adaptació, víctimes en algun grau de la *intifada*.

Neve-Ja'acov és un suburbi jueu prop de Jerusalem, on viuen des de que es va edificar, l'any 1973, 25.000 immigrants. Al *matnass* o ajuntament no trobe persones autoritzades a parlar amb periodistes, però amablement una funcionària em relata els dos darrers apunyala-

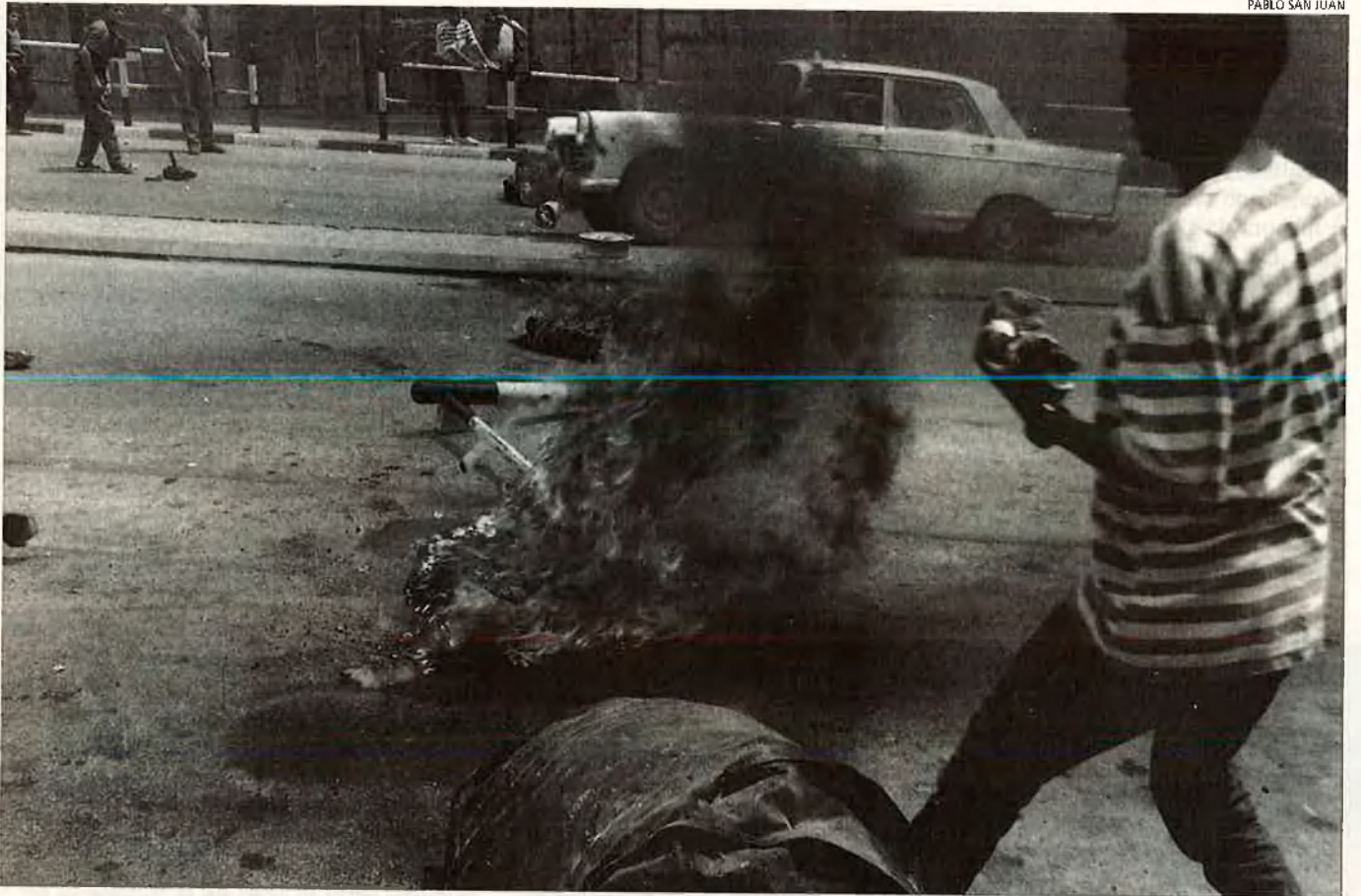
Yerusalayahim. Al Qods. La ciutat santa de tots els pobles monoteistes de la terra viu una lluita ferotge de religió. La cúpula daurada de la mesquita de la Roca esdevé el símbol més preat dels palestins i el més odiat dels ortodoxos que clamen des del veí Mur Oriental per la seua destrucció. Tots els presos polítics i morts de la 'intifada' els retraten amb el fons de la mesquita de Jerusalem, reivindicant el futur de la ciutat, Al Qods, com a capital de l'hipotètic estat palestí. Els jueus no en volen ni sentir parlar perquè per a ells Yerusalayahim és la seua capital eterna.

ments que s'han produït al municipi per part palestina i el clima de violència que impedeix als joves d'usar el camp de futbol, ja que està sotmès als atacs dels palestins del poble veí.

Això no obstant, aquí es respira certa tranquil·litat. A l'assentament de Kiryat Arbà, a la ciutat d'Hebron, les mesures de seguretat són excepcionals. A la colònia s'arriba per un pendent costerut que travessa el barri musulmà del mateix nom i on hi ha apostats nombrosos controls militars. Les patrulles mòbils també són nombroses. Després del control a l'entrada de la colònia existeix una plaça on joves armats vestits de paisà prenen refrescos a la terrassa d'un bar. La gent de la colònia està disgustada amb els periodistes i les declaracions són parques: "Cada dia hi ha una família que abandona l'assentament. Vivim en un vesper. Jo també me n'aniré, només espere estalviar prou diners per poder pagar-me el passatge de l'avió." Qui

L'acord de pau no ha acabat amb la violència. Per bé que l'ha disminuït de manera substancial. Els colons jueus comencen a ser interpelats per la policia quan les seues accions posen en perill els acords. I la 'intifada' encara és present en les ciutats, com Hebron, que no formen part de l'autonomia palestina -practicament tota la Cisjordània-. Tants anys de conflicte han deixat una petja profunda. Els xiquets palestins mostren, amb un orgull impropï dels seus anys, els fusells i els uniformes de la nova policia. Han promogut el culte a l'arma. Per la seua banda, per als jueus portar una arma ja no té res de particular, després de tants anys de violència explosionant al seu voltant.

diu això és un immigrant que prové del Canadà. Es manifesta desenganyat amb el Govern, que li va prometre habitatge i facilitats econòmiques per instal·lar-se a la terra promesa. "Però ací la vida és impossible, qualsevol desplaçament és perillós, apedreguen els autobusos i ni tan sols l'escorta militar ens pot defensar. Me'n torne al Canadà i no tornaré ací mai més. Mai no hi haurà pau entre nosaltres i els palestins. La debilitat del partit de Rabin farà que les pròximes eleccions les guanye algun partit radical religiós i aleshores serà pitjor". Els qui no pensen anar-se'n són els colons de l'assentament situat enmig de la ciutat antiga d'Hebron. Són radicals religiosos i estimen la seua missió sagrada. El seu encaparrament és compartit per molts colons d'Israel que estan disposats a qualsevol cosa abans d'abandonar les terres.

Ahmed Abdallah és director de l'escola del camp de refugiats de Jabaliya, a Gaza, on s'apinyen 80.000 persones entre els carrers bruts i polsosos. Encara recorda quan, en temps de la *intifada*, soldats israelians van entrar a casa seua i van partir els braços al seu fill, que llavors tenia 13 anys, amb la polleguera de la porta.

Es manifesta islamista moderat, és a dir, creu en la llibertat personal de cadascú per manifestar-se segons les seues creences. Critica Arafat, a qui considera un dictador, i la política "real" d'Israel, "que continua la pràctica de creació d'assentaments per dominar i ofegar geogràficament les poblacions musulmanes". Creu en un futur en el qual palestins i jueus visquen junts en igualtat de drets i deures, "però el problema és a la manca de veritable justícia", conclou. De moment, a la terra d'Abraham o Ibrahim, sobre aquest concepte giren, fent-lo ostentatge, massa connotacions religioses, polítiques i econòmiques.

Pablo San Juan